

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.364/2019/6.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Cseh Attila előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Kincses István ügyvéd

Az alperes:

... I. rendű

... II. rendű

Az alperes képviselője:

dr. Dékány Erzsébet ügyvéd I. rendű

Dr. Varga István ügyvéd II. rendű

A per tárgya:

Vállalkozói díj

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.753/2018/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Békéscsabai Járásbíróság 2.P.20.015/2018/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és a II. rendű alperes részére személyenként 110.000 (száztízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A ... helyrajzi számon felvett, kivett idők klubja, gazdasági épület és egyéb megnevezésű ingatlan a II. rendű alperes önkormányzat tulajdonában áll, amelyet 2008-ban az I. rendű alperes egyesületnek adott használatba határozatlan időtartamra.
- [2] Az I. rendű alperes 2009-ben a II. rendű alperes tudtával és támogatásával pályázatot nyújtott be közösségi ház felújítására, amelynek eredményeként a ... határozata alapján „Integrált Községi és

Szolgáltató Tér" kialakítására támogatásban részesült. A pályázat előfinanszírozása tárgyában az alperesek között megállapodás jött létre.

- [3] Az I. rendű alperes mint építtető 2010-ben építész- és tartószerkezeti ajánlati terveket készíttetett, majd 2011. május 10-én ajánlattételi felhívást tett közzé a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 251. § (2) bekezdése szerinti meghívásos, egyszerű eljárásban „Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér megvalósítása ...” elnevezéssel.
- [4] Az ajánlattételi felhívás (5. pont) szerint a szerződés: egyösszegű, rögzített áras vállalkozási szerződés, az ajánlattételi felhívásban és dokumentációban rögzített munkák elvégzésére.
- [5] Az eljárásban az I. rendű alperes hiánypótlást biztosított, a felperes a 2011. május 19-i észrevételében 3 tétel vonatkozásában a kiírást más, egyenértékű anyagmegnevezéssel kérte módosítani.
- [6] Az I. rendű alperes megrendelésére 2011. május 20-i dátummal költségvetési összesítő készült a meglévő épület átalakításához és az új épületrész építéséhez. Az I. rendű alperes 2011. június 2-án tájékoztatta az ajánlatkérőket, hogy a közbeszerzési eljárás nyertese - nettó 21.963.362 forint összegű ajánlatával - a felperes lett. 2011 júniusában készült el az építész- és kiviteli terv, amelynek tervezői nyilatkozata szerint az építési engedélyezési terv és a kiviteli terv között nincs engedélyköteles eltérés.
- [7] A felperes mint vállalkozó és az I. rendű alperes mint megrendelő 2011. június 14-én vállalkozási szerződést kötöttek, amelynek tárgyaként (1. pont) rögzítették, hogy a felperes a fenti tárgyú projekt kivitelezését a rendelkezésére bocsátott dokumentáció, kiviteli tervek és a közbeszerzési eljárásban tett ajánlat alapján vállalta, míg a műszaki tartalmat (2. pont) a műszaki leírás, a kiviteli tervek és a tételes költségvetés tartalmazza, a szerződés alapját képező dokumentumok (mellékletek) pedig: az ajánlattételi felhívás, az ajánlati dokumentáció és a nyertes ajánlat (3. pont). A szerződéses munkák ellenértékét a felek nettó 21.963.362 forintban rögzítették azzal, hogy az ár tartalmazza a műszaki tartalom megvalósításának teljes költségét, „a beruházás terv szerinti megvalósításának teljes díját”, továbbá, hogy a felperes ezen felül „semmilyen címen többletköltséget nem érvényesíthet”.
- [8] A szerződés 14.4. pontja szerint pótmunka megrendelése esetén a felperes írásban közli vállalásának feltételeit, melynek egyeztetése után a felek a szerződést kiegészítik, módosítják, vagy a pótmunkára külön szerződést kötnek.
- [9] A felperes 2011. július 11-én a kiviteli tervek készítéséért 750.000 forintot fizetett ki a tervezőnek.
- [10] 2011. augusztus-október folyamán a műszaki ellenőr az aktuális első majd a második részszámla, illetve a végszámla benyújtását jóváhagyta, a számlák kifizetése megtörtént.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [11] A felperes keresetében 4.264.848 forint és járulékai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Ebből 750.000 forintot a kiviteli tervek általa kifizetett díjaként, a további összeget pótmunkák díjaként igényelte.
- [12] Előadta, hogy a pályázat során árazatlan költségvetést, a pályázat részét képező terveket és műszaki leírást kapott, ajánlatot így csak az árazatlan költségvetésben megjelölt munkanemekre tudott tenni, a keresetében felsorolt munkanemekre nem. Ebből következően a szerződést is az árajánlatban szereplő munkanemekre kötötték meg a felek, a pótmunkaként felsoroltak nem képezték a szerződés tárgyát, így azok ellenértékét az átalányár sem tartalmazhatta. A pótmunkák iránti igény először a részletes kiviteli tervekben jelent meg.
- [13] Keresetét elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 389. §-ára, 402. §-ára és 403. § (1) bekezdésére, másodlagosan kártérítés címén a Ptk. 318. § (1) bekezdésére és 339. §-ára, míg harmadlagosan a Ptk. 361. §-ára alapította.
- [14] A felperes a II. rendű alperes tekintetében arra hivatkozott, hogy a II. rendű alperes megengedte a hozzáépítést az I. rendű alperesnek, ebből következően ő (felperes) jóhiszemű ráépítője a II. rendű

alperes tulajdonában lévő ingatlanok. Az alperesek közötti megállapodásból eredően arra utalt, hogy a beruházó (I. rendű alperes) a saját nevében, de a megbízója (II. rendű alperes) javára valósított meg beruházást a megbízó tulajdonát képező ingatlanon, amelynek következtében a beruházás eredménye a beruházó tulajdonába került - valójában jogszabály megkerülésével - mintegy „építési bizomány” útján. Erre tekintettel a II. rendű alperes elleni keresetét elsődlegesen a Ptk. 479. § (1) bekezdésére és 513. §-ára, másodlagosan a Ptk. 137. § (3) bekezdésére alapította. A felperes az alperesek egyetemleges marasztalását arra tekintettel kérte, hogy álláspontja szerint a II. rendű alperes „háttérfelelős”.

- [15] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [16] Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy átalányáras szerződést kötöttek, rögzítve, hogy ezen felül a felperes semmilyen címen nem érvényesíthet igényt. Pótmunka megrendelésére nem került sor, azok elvégzését a felmérési napló nem igazolja. Vitatta, hogy a II. rendű alperessel megbízási jogviszonya állna fenn.
- [17] A II. rendű alperes érvelése szerint az alperesek közötti jogviszony nem képezte a per tárgyát, a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását a vállalkozási szerződés léte kizárja, egyébként a követelés vele szemben - a perbe vonása időpontjára tekintettel - elévült. A ráépítés törvényi feltételei nem állnak fenn, illetve szabályainak alkalmazását a felek eltérő megállapodása is kizárja.

Az első- és másodfokú ítélet

- [18] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. rendű alperest a felperes javára a kiviteli tervek díjaként 750.000 forint és járulékai megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [19] A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [20] Indokolásában rögzítette: a felperest a kiviteli tervekért kifizetett összeg igen, de a pótmunkák címén érvényesített követelés nem illeti meg. A pótmunkák tekintetében utalt a 191/2009. (IX.15.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm.rendelet) 2. § f) pontjában adott definícióra, és arra, hogy a szerződés alapját képező dokumentációnak része volt a kiviteli terv akkor is, ha ez csak utólag került a felperes birtokába. A szerződés 1. és 2. pontja nem hagy kétséget afelől, hogy a kiviteli tervben szereplő munkák nem minősülhetnek pótmunkának, mert a felperes többek között a kiviteli tervek alapján vállalta a munkát, az pedig a vállalkozó - jelen esetben a felperes - kockázati körébe esik, hogy ennek ellenére a kiviteli terv tényleges ismerete nélkül kötötte meg a szerződést és kezdte el a munkákat. A másodfokú bíróság utalt a bírói gyakorlatra, amely szerint: ha a kivitelező a kivitelezés szempontjából lényeges adatok hiányában vállalkozik és végzi el a munkát, a műszaki és jogi következményeket ebből eredően felvállalja (BDT 2017.3779. számú jogeset).
- [21] Ezen túlmenően kiemelte: a felek szerződésükben írásbeli megrendeléshez kötötték a pótmunkák végzését, ezért vizsgálni kellett, hogy a megrendelésre a szerződésnek megfelelően sor került-e. Rámutatott a vállalkozási szerződés 14.4. pontjában foglalt, a pótmunkák megrendelésével összefüggésben meghatározott eljárási rendre. Megállapította, hogy annak megfelelő megrendelés nem történt, ráutaló magatartással pedig joghatályosan nem lehetett megállapodni a pótmunkák elvégzéséről. Az építési naplóba tett bejegyzések nem keletkeztettek pótmunka elszámolás iránti igényt, mert az építési naplóba történt beírások a szerződés fenti pontjának nem felelnek meg.
- [22] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a pótmunkák körében nem volt szükség szakértői bizonyításra, elsődlegesen ugyanis abban a jogkérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperes egyáltalán érvényesíthet-e pótmunkadíjra irányuló igényt. Csak igenlő válasz esetén kellett volna szakértői bizonyítást lefolytatni a díj összegszerűsége kapcsán.
- [23] A további felperesi igényekkel összefüggésben a másodfokú bíróság kifejtette: a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén - amely szubszidiárius szabály - a szerződéses jogviszonyra tekintettel,

míg a ráépítés jogcímén a szerződő felek eltérő megállapodása miatt nem érvényesíthetett alappal igényt. Ezen túlmenően a II. rendű alperes esetében „mögöttes felelősség” nem állt fenn, továbbá a követelés vele szemben elévült.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek

- [24] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen - tartalmilag - a jogerős ítéletnek a kiviteli terv árának megtérítésére vonatkozó rendelkezésén kívül az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az „eljáró bíróságok” új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a meg nem ítélt 3.514.848 forint pótmunkával kapcsolatos követelés tárgyában az alperesek egyetemleges marasztalását kérte.
- [25] A felperes a jogszabálysértéseket az alábbiak szerint jelölte meg:
- [26] Hivatkozott a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 1. §, 2. § (1) bekezdés, 3. § (3) bekezdés, 164. § (1) bekezdés sérelmére amiatt, hogy míg az elsőfokú eljárásban először eljáró Szarvasi Járásbíróság az indítványának megfelelően elrendelte a szakértői bizonyítást, addig az utóbb eljáró Békéscsabai Járásbíróság - a korábban kiadott tájékoztatástól eltérő tájékoztatást nem adva - mellőzte azt, semmilyen döntést nem hozott a már elrendelt bizonyítással összefüggésben, ezzel megtevesztette őt és megvonta tőle a pótmunkákkal kapcsolatos bizonyítás jogát.
- [27] Ugyancsak a bizonyítás lehetőségétől megfosztására hivatkozva állította a Pp. 227. § (1) és (2) bekezdései, 164. § (1) bekezdése és ezekből következően a Pp. 221. § (1) bekezdése sérelmének bekövetkeztét is.
- [28] Kifogásolta továbbá a szerződési tartalom hibás, téves értelmezését az eljáró bíróságok részéről, amellyel érvelése szerint a Kbt. 303. § (1) és (2) bekezdése, valamint a Ptk. 4. § (1), (4) bekezdései, 198. § (1) bekezdése, 200. § (1) bekezdése, 201. § (1) bekezdése, 205. § (1), (3) és (4) bekezdései, 207. § (1) bekezdése, 216. § (1) bekezdése és a 217. § (1), (2) bekezdései sérültek. E körben utalt arra, hogy az építési naplón keresztül minden művelet egyeztetésre és elfogadásra került, továbbá a Ptk. 217. § (2) bekezdéséből következően a felek által kikötött alakszerűség megszegése az érvényességet csak kifejezetten ebben való megállapodás esetén érinti, így akár szóbeli megrendelés is keletkeztethet érvényes pótmunka megrendelést.
- [29] A legsúlyosabb szerződés értelmezési hibát a szerződés tartalma „bianco” jellegűnek minősítésében jelölte meg arra utalva, hogy árazatlan költségvetést kellett beáraznia, ami értelemszerűen csak a kiírásban megjelölt munkanemekre vonatkozhatott, így a bíróságok a tényállás megállapításánál eleve rossz kiindulási pontból értelmezték a jogviszony tartalmát, ami egyrészt a Pp. 3. § (5) bekezdés, 141. § (2) bekezdés, 206. § (1) bekezdés, másrészt a Ptk. 200. § (1) bekezdés sérelmét jelenti. Utalt arra is, azáltal, hogy a bíróságok nem bizonyított tényállási elemre alapozták döntésüket, és szakkérdésben is állást foglaltak, megsértették a Pp. 177. § (1) bekezdését és 206. § (1) bekezdését.
- [30] Kitért a Korm.rendelet 2. § f) pontjában a pótmunkát illetően adott jogszabályi definíció tartalmára, és a 3. § (8)-(9) bekezdései megsértésére is, amely álláspontja szerint a hibás kiindulópontból felépített tényállás ugyancsak hibásan interpretált jogszabályi definíciókból történt megítélésének eredménye.
- [31] A felperes az alperesek egymás közötti jogviszonyát illetően fenntartotta az „építési bizománnyal” kapcsolatos korábbi hivatkozását, sérelmezve, hogy e körben a bíróságok a tényállást egyáltalán nem tárták fel, ezért a II. rendű alperes tekintetében az ítélet megalapozatlan, sérti a Ptk. 200. § (1) bekezdését, illetve a Pp. 3. § (5) bekezdését, 141. § (2) bekezdését, 206. § (1) bekezdését.
- [32] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [34] A felülvizsgálati eljárás eredményeként a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.
- [35] Elöljáróban a Kúria rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásnak nem volt tárgya a felperes részére a kiviteli tervek díjaként megítélt 750.000 forint iránti igény, továbbá - megsértett jogszabályhely megjelölése, és ahhoz kapcsolódó felülvizsgálati indokolás [Pp. 272. § (2) bekezdés, 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3., 4. pontjai] hiányában - a felperes ráépítés és jogalap nélküli gazdagodás jogcímeire alapított követelése sem.
- [36] A felperes alaptalanul állította a bizonyítás körében megjelölt eljárásjogi szabályok megsértését.
- [37] Az adott ügyben elsődlegesen abban a kérdésben kellett a bíróságoknak állást foglalniuk, hogy a felperes pótmunka iránti igényt megalapozottan érvényesíthet-e. Ez - a kereset jogalapját érintő - kérdés nem a tényállás megállapítása körébe tartozó, ezért bizonyítást igénylő tényre vonatkozó ténykérdés, hanem az adott ügyben irányadó érvényes szerződés értelmezését igénylő jogkérdés. A másodfokú bíróság ezzel összefüggésben helytálló jogi álláspontot foglalt el, kifejtett indokaival a Kúria egyetért, azokat - a felperes felülvizsgálati hivatkozásaira tekintettel - az alábbiakkal egészíti ki.
- [38] A pótmunka díj iránti igény szempontjából elsődleges kiindulópont: a szerződés tárgya. Téves a felperes hivatkozása a tekintetben, hogy a felek közötti szerződés alapján az ún. árazatlan költségvetésben általa beárazott munkatételek elvégzését vállalta volna. A Kúria kiemeli: a projekt - és ezáltal a perbeli vállalkozási szerződés - tárgya az ajánlattételi felhívás, az ahhoz kapcsolódó dokumentáció, a felperesi ajánlat és a felek közötti szerződés tartalmából egyértelműen megállapíthatóan a perbeli közösségi tér létrehozása volt, részben meglévő épület felújításával, részben új épületrész létesítésével.
- [39] Tény, hogy a felperes kiviteli tervek nélkül adott árajánlatot, amelynek elkészítéséhez azonban rendelkezésére állt a részletes építész műszaki leírás (2. alatt), amely egyértelmű feladat meghatározást tartalmazott (kiemelten: több ponton is a felperes által pótmunka címén érvényesíteni kívánt akadálymentesítéssel összefüggő munkanemek kapcsán). Emellett a felperes nem volt elzárva a helyszín megtekintésétől, és az ajánlattételi időszakban kérdések feltételének a lehetőségétől (amellyel több tételt illetően élt is).
- [40] Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság a vállalkozói kockázat fennállására a kellően fel nem mért munkarészekkel összefüggésben. Ehhez kapcsolódva a Kúria hangsúlyozza: a következőes bírói gyakorlat szerint a vállalkozó gondos előrelátásának kiemelt jelentősége van a közbeszerzési eljárás hatálya alá tartozó átalányáras vállalkozási szerződéseknél, amelyek esetén a szerződés keretein túlmutató olyan írásbeli megrendelés adhat alapot a pótmunkák ellenértékének követelésére, ami a szerződés módosításának tekinthető, vagy olyan előre nem látható többletköltség felmerülése, amelyre a vállalkozó gondos előrelátás mellett sem számíthatott (BH2016.85.).
- [41] Minderre tekintettel az ajánlattétel időpontjában - kellő gondosság mellett - a felperes részére a teljes körű kivitelezéshez szükséges valamennyi munkanem ismert volt, illetve kellett volna legyen. A felperes jogi álláspontjának elfogadása a közbeszerzési eljárások során az ajánlatok „alulárazásának”, majd pótmunka végzésre hivatkozással a szerződéses egyösszegű átalányár jelentős mértékű emelésének elismerését jelentené, ami visszaélészerű joggyakorláshoz, végső soron a közforrásokból (állami, valamint uniós támogatásokból) megvalósuló beruházások terén a közbeszerzési jogszabályok előírásainak kijátszásához vezetne.
- [42] Emellett tény az is, hogy a felperes pótmunka iránti igényt az érvényes szerződés 14.4. pontja szerinti eljárási protokollnak megfelelően nem jelzett, az építési naplóbejegyzés ennek nem feleltethető meg. Az I. rendű alperesi műszaki ellenőr a szerződésmódosításhoz szükséges képviseleti joggal nem rendelkezett, magatartása e körben az I. rendű alperes részéről jogi

jelentőséggel nem bírt, így a felek között pótmunkát érintő megrendelésre, illetve szerződésmódosításra nem került sor.

- [43] A kifejtetttekre tekintettel az elsődleges jogkérdés - a pótmunka díjának érvényesíthetősége - tekintetében a bíróság helytálló jogi álláspontot foglalt el. Ebből az is következik, hogy szakértői bizonyításra nem volt szükség a kereset jogalapjának elbírálásához.
- [44] A kijelölést követően első fokon eljáró bíróságnak a szakértői bizonyítás szükségességével összefüggésben a korábban eljáró bíróságtól eltérő álláspontja az ügy érdemére nem hatott ki.
- [45] A bíróság a Pp. 3. § (4) bekezdése értelmében az elrendelt bizonyításhoz nincs kötve, azt mellőzheti, ezért az adott perbeli kijelölést követően eljáró Békéscsabai Járásbíróságot a korábban eljáró Szarvasi Járásbíróság álláspontja és a bizonyítás elrendelése tárgyában hozott határozata nem kötötte, e körben a Pp. 227. § (1) bekezdése szerinti ún. egyszerű kötőerő nem hat. Jogi álláspontját, és annak indokait, hogy a bizonyítás lefolytatását a bíróság az adott ügyben miért mellőzte, nem köteles az eljárás folyamán közölni a felekkel (ez éppen a prejudikáció tilalmába ütközne), hanem az ügy érdemében hozott határozatának jogi indokolásában köteles arról számot adni [Pp. 221. § (1) bekezdés], ami a jelen ügyben is megtörtént. Erre figyelemmel a bíróság az indokolási kötelezettségét sem sértette meg.
- [46] A Kúria a felperes pótmunka igényével összefüggésben megjegyzi továbbá, hogy az eljárás során a felperes bizonytalan nyilatkozatokat tett a tekintetben, hogy pót- vagy többletmunka díj igényt kíván-e érvényesíteni (erre vonatkozóan nyilatkozni sem tudott, 8. sorszámú jegyzőkönyv 3. és 4. oldalai). A szakértői bizonyítás tekintetében pedig önmagához képest sem volt következetes, azt az aktuális perbeli érdekéhez igazítottan tartotta szükségesnek, avagy szükségtelennek: az elsőfokú eljárás során a 12. sorszámú jegyzőkönyv 1. oldalán adott elsőfokú bírósági tájékoztatást követően tanúbizonyításra és okiratbeszerzésre tett indítványt (13. sorszámú beadvány), majd a 18. sorszámú jegyzőkönyv szerint a tanúbizonyítást követően szakértő kirendelését látta indokoltnak (7. oldal), amihez képest a 22. sorszámú jegyzőkönyvben rögzítettek szerint maga is jogkérdésnek minősítette a többlet-, illetve pótmunka kérdését (2. oldal).
- [47] a felperes felülvizsgálati támadása az alperesek közötti jogviszony feltáratlansága, bizonyíthatatlansága körében is.
- [48] A per tárgya a felperes és az I. rendű alperes közötti vállalkozási szerződésből eredő követelés volt, amely szerződésnek a II. rendű alperesi önkormányzat nem volt alanya (a ráépítés és a jogalap nélküli gazdagodás jogcímeire pedig a fentebb rögzítettek szerint a felperes a felülvizsgálati eljárásban már nem hivatkozott). A szerződéses - azaz kötelmi - jogviszony relatív szerkezetű, az abból eredő jogok és kötelezettségek csak a szerződés alanyai között értelmezhetőek, ezért az alperesek közötti jogviszonynak - az érvényesített igény természetére tekintettel - a per érdemét illetően relevanciája nem volt, annak vizsgálatát a bíróságok helyesen mellőzték.
- [49] A felülvizsgálati kérelemmel nem érintett ráépítés, illetve jogalap nélküli gazdagodás tekintetében a Kúria csupán megjegyzi: a bíróságok e tekintetben mindenben helytálló jogi álláspontjával egyetért. A felperesnek az „építési bizománnyal” és a II. rendű alperes „háttérfelelős” pozíciójával, ebből eredő kvázi mögöttes felelősségével kapcsolatos álláspontja téves, ahhoz adekvát jogszabályi hivatkozást a felperes maga sem kapcsolt.
- [50] A kifejtetttekre figyelemmel a Kúria a jogszabályoknak mindenben megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [51] A felülvizsgálati eljárás eredménytelenségére tekintettel köteles a felperes az alperesek felülvizsgálati eljárási költségeit megfizetni a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésének megfelelően. A felülvizsgálati költség összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése, valamint (5), (6) bekezdései alapján állapította meg.

- [52] A felperes a felülvizsgálati eljárás illetékét leróta, azt pervesztességére tekintettel viselni köteles, ezért arról a Kúriának rendelkeznie nem kellett.
- [53] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a II. rendű alperes kérelmére a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson bírálta el.
- [54] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdése e) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. november 28.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró